

ՀԵԼՍԻՆԿՅԱՆ
ԸՆԴՈՍՔԱՑԻՄԱԿԱՆ
ԱՍՏՄԲԼԵԱՑԻ ՎԱՆԱՅՈՐԻ
ՊՐԱՍԵՆՑԱԿ

ՀԱՍՏՐԱԿԱԿԱՆ
ՀԵՏԱՉՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԱՌՁՆՏԱՐԽՈՒՄԸ

NORWEGIAN
HELSINKI COMMITTEE

Դեպի Հյուսիս, թե՛ Արևմուտք դիրքորոշումներ.

Հասարակական կարծիքի ու սումմասիրությունների արդյունքներ

(Կրկնվող հետազոտության համեմատական տվյալներ)

2016 թ. սեպտեմբերի 1, Մեդիա Կենտրոն, ք. Երևան

2016 թ.-ի օգոստոսին Հայաստանի բոլոր մարզերում և մայրաքաղաք Երևանում **Հեղինակյան Քաղաքացիական Ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակի կողմից «Հասարակական հետազոտությունների առաջատար խումբ» հասարակական կազմակերպության (APR Group) ներգրավմամբ** իրականացվել է սոցիոլոգիական հետազոտություն, որում առաջադրված խնդիրներից է եղել նաև պարզել հասարակության դիրքորոշումը Հայաստանի՝ դեպի Հյուսիս կամ Արևմուտք կողմնորոշման վերաբերյալ: Ուսումնասիրությունն իրականացվել է 1200 հոգու շրջանակներում (95% վստահության միջակայքում, $\pm 2.8\%$ սխալի մեծությամբ), կիսաստանդարտացված հարցազրույցների մեթոդով՝ CAPI-ի տեխնիկայի կիրառմամբ: Ստացված տվյալները համեմատվել են նախորդ երկու տարիներին (2014թ. և 2015թ.) իրականացված նմանատիպ հետազոտությունների արդյունքների հետ:

Հարցվածների կարծիքը՝ միջազգային կառույցներին Հայաստանի ցանկալի անդամակցության վերաբերյալ, հետևյալն է. 41%-ն այն կարծիքին է, որ Հայաստանը պետք է անդամակցի Եվրոպական կառույցներին (Եվրամիությանը), 25%-ը՝ Եվրասիական տնտեսական միությանը (ԵՏՄ), 6%-ը՝ և՛ Եվրամիությանը, և՛ ԵՏՄ-ին, իսկ 9%-ը դեմ է արտահայտվել նշված կառույցներից որևէ մեկին Հայաստանի անդամակցության առնչությամբ:

Համեմատելով նախորդ երկու տարիներին իրականացված հետազոտությունների արդյունքների հետ՝ նկատելի է նախապատվությունների հստակ փոփոխություն: Այսպես՝ 2014 և 2015թթ-ին Եվրամիության անդամակցության կողմնակիցների տոկոսը կազմել է, համապատասխանաբար, 25% և 24%, ԵՏՄ-ին՝ 38% և 36%, և՛ Եվրամիությանը, և՛ ԵՏՄ-ին՝ 12% և 13%, որևէ կառույցի՝ Հայաստանի անդամակցությանը դեմ են եղել հարցվողների 10%-ը և 8%-ը: Ստացված տվյալները ցույց են տալիս նախապատվությունների հստակ փոփոխություն ԵՏՄ-ից դեպի Եվրամիություն: Եվրամիությանը նախապատվություն սովորների թիվն առավել բարձր է 18-25 տարեկան տարիքային խմբում և իգական սեռի ներկայացուցիչների շրջանում:

Ի դեպ՝ նշենք, որ Եվրամիությանը նախապատվություն տվողների թիվը գերակշռում է՝ անկախ բնակավայրի տեսակից:

Միջազգային կառույցներին անդամակցության նախապատվությունների հիմնավորվածությունը բացահայտելու նպատակով պարզվել է հարցվողների կարծիքը՝ Հայաստանի հանդեպ այդ կառույցների անդամ պետությունների ունեցած դիրքորոշման վերաբերյալ: Հայաստանի հանդեպ բարեկամական հարաբերություններ դրսևորող երկրների ցանկում առաջնային տեղում է Ֆրանսիան (78.8%), ապա՝ Ռուսաստանը (61.1%) , Գերմանիան (53.8%), Հունաստանը (48.9%) և Չինաստանը(44.8%):

Ըստ հարցվողների՝ Հայաստանի հանդեպ ամենաթշնամական տրամադրված են Ադրբեջանը (96.6%) և Թուրքիան (91.3%): Բարեկամ և թշնամի պետությունների ընկալումների միջինացված արդյունքների հաշվարկը ցույց է տալիս, որ դրական ընկալումներն ավելի շատ գերակշռում են Եվրամիության, քան ԵՏՄ անդամ պետությունների (Ռուսաստանի Դաշնություն, Բելառուս, Ղազախստան և Ղրղզստան) նկատմամբ:

Հետաքրքական է, որ Ռուսաստանին որպես բարեկամ երկիր համարողների 39.3%-ը նախապատվություն է տալիս Եվրոպական միության անդամակցությանը, իսկ ԵՏՄ-ին՝ 29.7%:

Անդամակցության նախապատվությունները դիտարկվել են նաև երկրի ապագայի հանդեպ բնակչության ունեցած սպասումների տեսանկյունից՝ հաշվի առնելով, որ Հայաստանը ներկայումս ԵՏՄ անդամ երկիր է: Հարցվածների 72%-ի կարծիքով՝ Հայաստանում վիճակը գնալով վատանում է: Հայաստանի ապագան հոռետեսորեն պատկերացողների մեծամասնությունը կողմ է արտահայտվել Հայաստանի՝ Եվրամիությանն անդամակցելուն: Հետազոտության ընթացքում քննարկվել են նաև հարցվողների միգրացիոն մտադրությունները: Այն հարցին, թե հնարավորության դեպքում արդյոք կմեկնե՞նք Հայաստանից դուրս մշտական բնակության, հարցվողների 42%-ը տվել է «միանշանակ այո» և 17%-ը՝ «հավանաբար այո» պատասխաններ: Նկատենք, որ 2014, 2015 և 2016 թվականներին արտագաղթելու ցանկություն հայտնացների թիվը աճի միտում ունի: Արտագաղթելու ցանկություն հայտնածների թիվն առավել բարձր է Եվրամիությանն անդամակցելու կողմնակիցների մոտ:

«Դեպի Հյուսիս, թե՛ Արևմուտք դիրքորոշումներ. Հասարակական կարծիքի ու սումմասիրությունների արդյունքներ» հետազոտությունը պատրաստվել է Հելսինկյան Քաղաքացիական Ասամբլեայի Վանաձորի գրասենյակի կողմից իրականացվող «Ոստիկանության հետ հարաբերություններում քաղաքացիների իրավունքների պաշտպանության արդյունավետության բարձրացում» ծրագրի շրջանակում՝ Նորվեգիայի հելսինկյան կոմիտեի ֆինանսական օժանդակությամբ:

Հետազոտության մեջ տեղ գտած կարծիքները հեղինակներին են և հնարավոր է, որ չհամապատասխանեն ֆինանսավորող կազմակերպության տեսակետներին: